

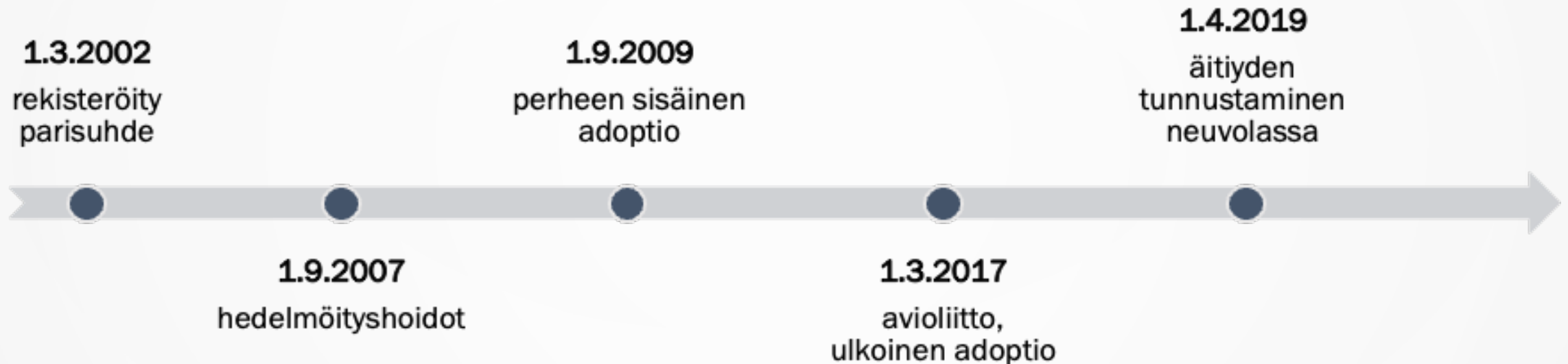
NAISPARIEN LASTENSAANTI REKISTERIAINEISTOJEN VALOSSA

Synty-seminaari, Väestöpäivä 16.5.2023

Maria Ponkilainen (VTM), väitöskirjatutkija / Helsingin yliopisto

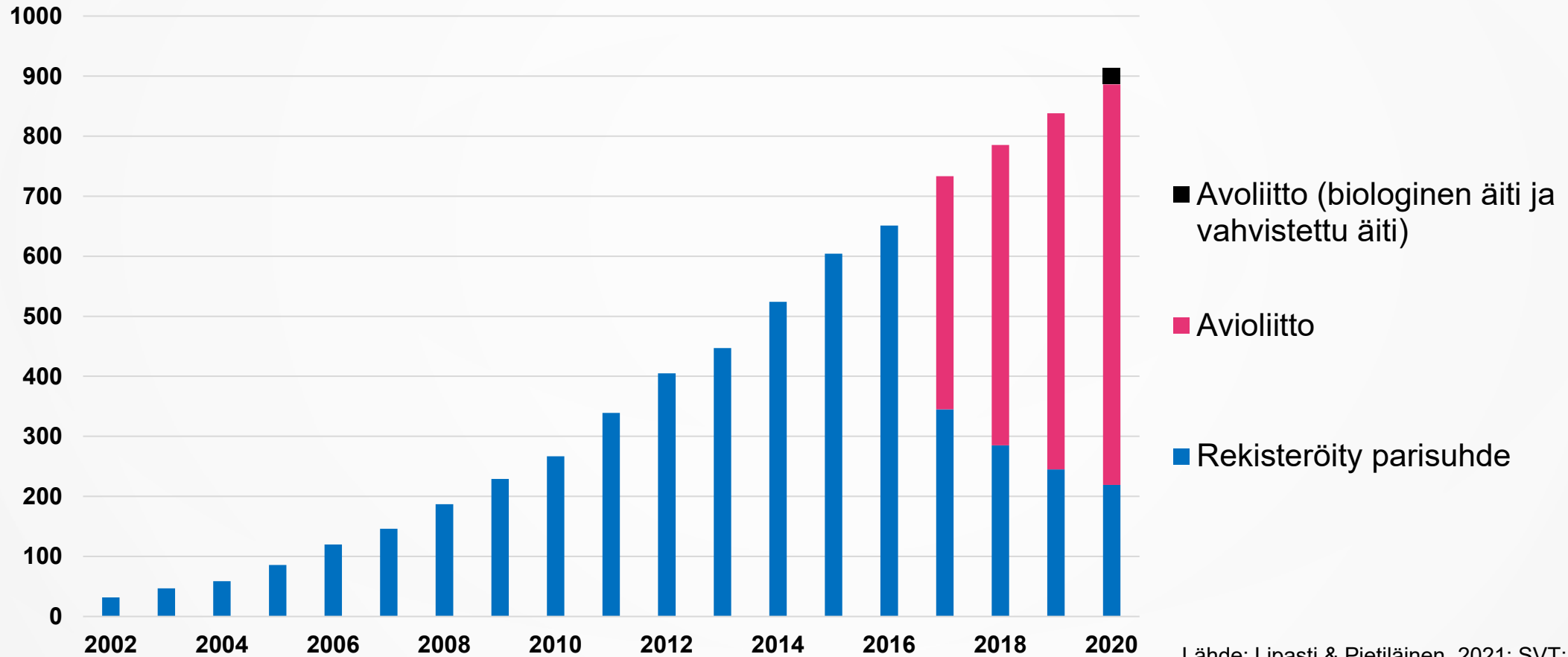

SATEENKAARIPERHEITÄ KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN KESKEISIÄ UUDISTUKSIA SUOMESSA

SATEENKAARIPERHEET SUOMEN VIRALLISISSA TILASTOISSA 2002–2020

Lähde: Lipasti & Pietiläinen, 2021; SVT: Perheet, 2020

OSA SATEENKAARIPERHEISTÄ JA VANHEMMUUDEN RATKAISUISTA JÄÄ SUOMEN TILASTOISSA VIELÄ PIILON

- Samaa sukupuolta olevat avoparit (pl. osa naisavopareista)
- Sateenkaariuusperheet (pl. osa naisavopareista)
- Apilaperheet ja kumppanuusvanhemmuus
- Etävanhemmuus
- Eri sukupuolta olevan parin lapsiperheenä tilastoituva perhe voi olla tosiasiaassa sateenkaariperhe

Lähde: Lipasti & Pietiläinen 2020; 2021 / Tilastokeskus

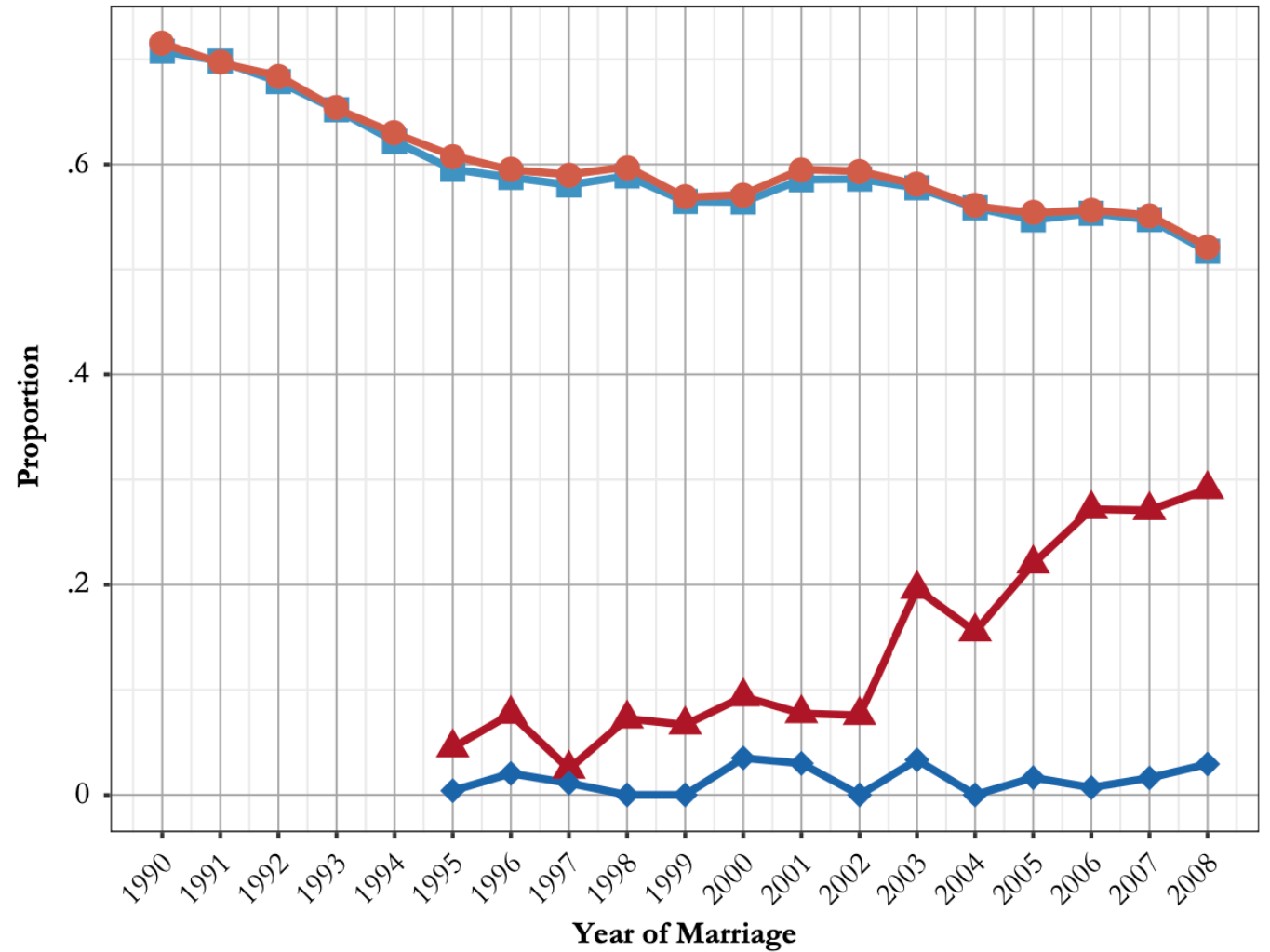
NAISPARIEN LASTENSAANTI SUOMESSA: TUTKIMUKSEN TAUSTA

- Samaa sukupuolta olevien parien perheoikeuksia koskevat lakiuudistukset ovat heijastuneet parien virallistamien liittojen ja liitoissa saatujen lasten määrän kasvuun Pohjoismaissa 2000-luvulla (Evertsson ym., 2020)
- Kaikissa maissa suurin osa lapsia saavista pareista naispareja
- Kyseessä suunniteltu ja tarkoituksellinen lapsensaanti
- Ruotsissa korkea-asteen koulutus ja korkeampi tulotaso yhteydessä naisparin suurempaan todennäköisyyteen saada lapsi (Boye & Evertsson, 2021)

Ruotsissa virallisen liiton ensimmäisen viiden vuoden aikana lapsen saaneiden osuus liiton virallistamisvuoden mukaan (Lähde: Kolk & Andersson, 2020)

Adoptio-oikeus v. 2003
Oikeus hedelmöityshoitoihin v. 2005

TUTKIMUSKYSYMYKSET

1. Kuinka suurella todennäköisyydellä parisuhteen rekisteröinyt naispari on saanut vähintään yhden lapsen viiden vuoden kuluttua liittonsa virallistamisesta?
2. Kuinka naisparin koulutustaso on yhteydessä parin todennäköisyyteen saada lapsi?
3. Kuinka koulutuksen ja lastensaannin välinen yhteys on muuttunut ajan myötä?

TUTKIMUSAINEISTO

- Tilastokeskuksen rekisteriaineisto
- Vuosina 2006–2010 (N=577) ja 2011–2015 (N=841) Suomessa ensimmäisen rekisteröidyn parisuhteensa solmineet naisparit, joiden nuorempi nainen oli alle 45 v. parisuhteen rekisteröintihetkellä
- Vuosina 2006–2010 (N=93,138) ja 2011–2015 (N=79,355) Suomessa ensimmäisen avioliittonsa solmineet eri sukupuolta olevat parit, joiden nainen oli alle 45 v. aviotuessa

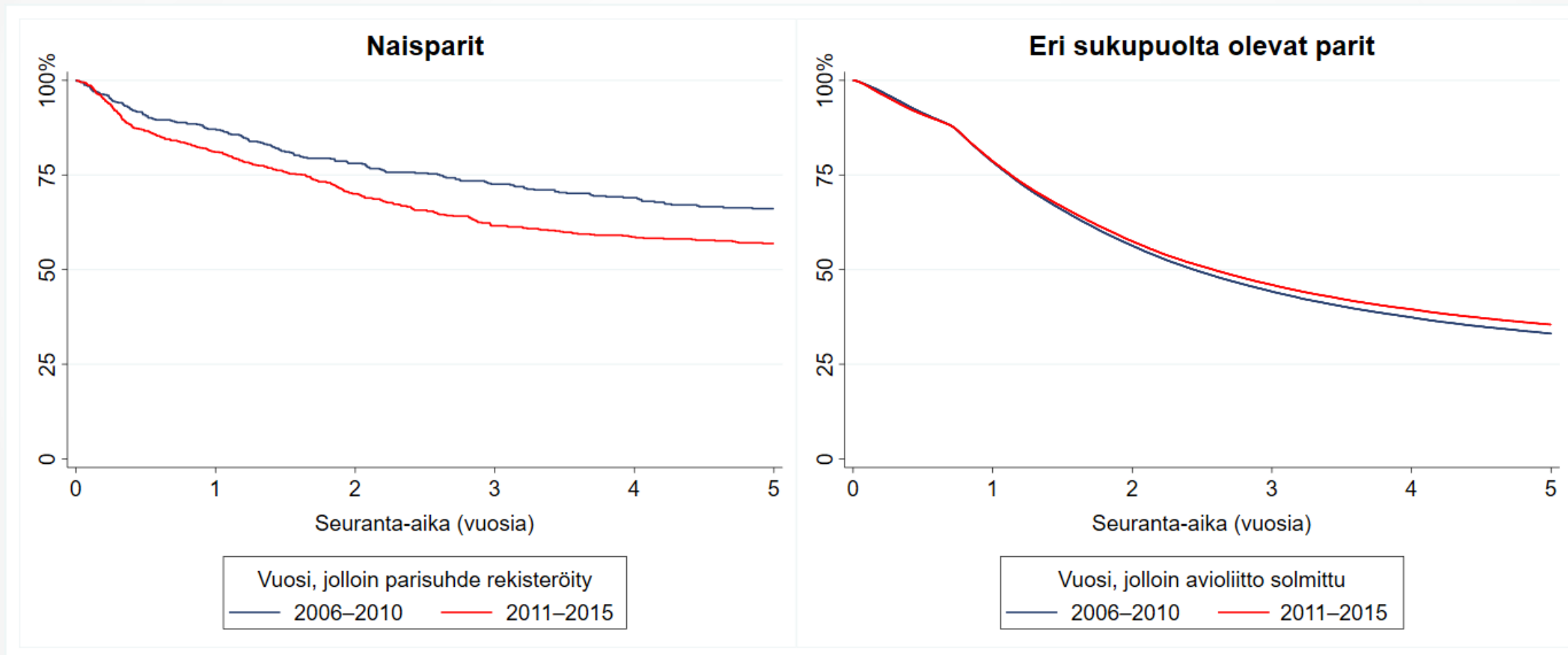

MENETELMÄ

- Kaplan-Meier estimaatti: lastensaannin kumulatiivinen todennäköisyys rekisteröidyn parisuhteen ensimmäisen viiden vuoden aikana
 - Analyysit erikseen kahdelle eri liittokohortille: 2006–2010 ja 2011–2015 liiton virallistaneille pareille
 - Päätetapahtuma: ensimmäisen biologisen lapsen syntymä
 - Sensuroivat tapahtumat: ero, vähintään toisen puolison maastamuutto tai kuolema
 - Seuranta-aika: viisi vuotta eli viimeisimmäksi solmituilla liitoilla 31.12.2020 saakka

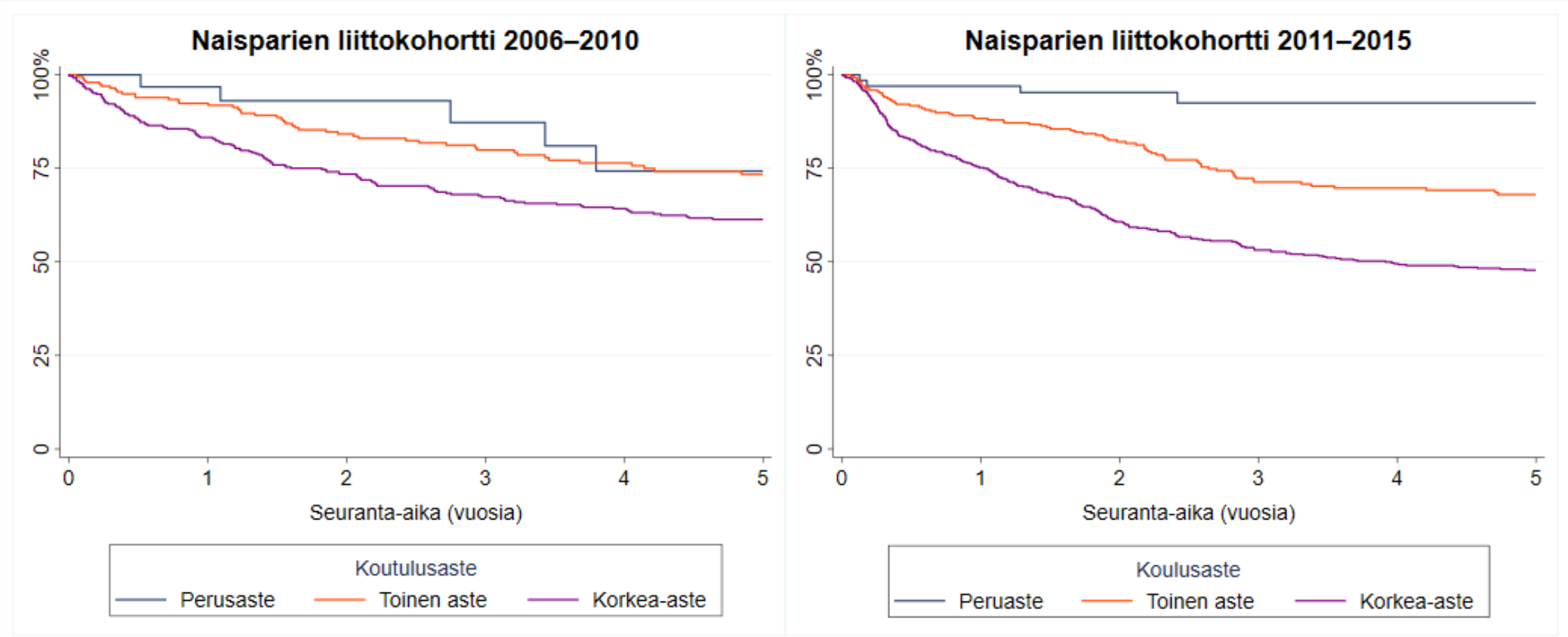

NAISPARIN TODENNÄKÖISYYS SAADA LAPSI OLI 34 % ENSIMMÄISESSÄ LIITTOKOHORTISSA JA 43 % TOISESSA LIITTOKOHORTISSA

KORKEAMPI KOULUTUS OLI YHTEYDESSÄ NAISPARIN SUUREMPAAN TODENNÄKÖISYYTEEN SAADA LAPSI

POHDINTA

- Samaa sukupuolta olevien parien liittoja, lastensaantia ja laillisen vanhemmuuden jakamista koskevat lakiuudistukset ovat parantaneet parien mahdollisuuksia toteuttaa lapsitoiveensa
- Uudet mahdollisuudet eivät ole olleet yhdenvertaisesti kaikkien naisparien saatavilla?
- Koulutustaso heijastaa parien käytössä olevia resursseja, joista erityisesti taloudelliset resurssit (ovat olleet) olennaisessa roolissa naisparien lastensaannissa
 - Pääsy hedelmöityshoitoihin vain yksityisillä klinikoilla vuoden 2019 loppuun saakka
 - Miten pääsy julkisen sektorin hedelmöityshoitoihin tulee näkymään naisparien lastensaannissa?

KIITOS!

Tutkimus on saatavilla työpaperina:

Ponkilainen, M., Einiö, E., Pietiläinen, M. & Myrskylä, M. (2022). Educational differences in fertility among female same-sex couples. INVEST Working papers 60/2022, FLUX 9/2022.

Väitöskirjatutkimusta rahoittaa Alli Paasikiven Säätiö.

Tutkimusta tehdään osana Suomen Akatemian yhteydessä toimivan Strategisen Tutkimuksen Neuvoston rahoittamaa Muuttuva perheenmuodostus – Syyt, seuraukset ja mahdolliset tulevaisuudet, FLUX-konsortiohanketta.

LÄHTEET

Boye, K. & Evertsson, M. (2021). Who Gives Birth (First) in Female Same-Sex Couples in Sweden? *Journal of Marriage and Family*, 83, 925–941.

Evertsson, M., Jaspers, E. & Moberg, Y. (2020). Parentalization of Same-Sex Couples: Family Formation and Leave Rights in Five Northern European Countries. Teoksessa R. Nieuwenhuis & W. V. Lancker (toim.), *The Palgrave Handbook of Family Policy* (s. 397–428). Cham: Palgrave Macmillan.

Kolk, M. & Andersson, G. (2020). Two decades of Same-Sex Marriage in Sweden: A Demographic Account of Developments in Marriage, Childbearing and Divorce. *Demography*, 57, 147–169.

Lipasti, L. & Pietiläinen, M. (2021). Rekisteröidystä parisuhteesta avioliittoon ja sisäisestä adoptiosta äitiyden vahvistamiseen – lakimuutokset tuovat perheiden moninaisuutta näkyviin tilastoissa. (Tieto&trendit, Tilastokeskus).

Lipasti, L. & Pietiläinen, M. (2020). Sateenkaariperheiden määrä kasvaa – osa perheistä jää tilastoissa yhä piiloon. (Tieto&trendit, Tilastokeskus).

Suomen virallinen tilasto (SVT): Perheet [verkkójulkaisu]. (2020). Helsinki: Tilastokeskus.
http://www.stat.fi/til/perh/2020/perh_2020_2021-05-28_tie_001_fi.html